

Mehmet Can Doğan'dan yeni şiirler

YAKUP ÖZTÜRK

Mehmet Can Doğan, 2020'de yayımladığı Başka Türü de Olur adlı toplu şiirlerinden sonra yeni şiir kitabını okurla buluşturdu: Ben Size Çok Geldim. Kitapta, çocukluk muhasebesi, tren yolculukları ile dokunmak ihtirası öne çıkıyor. Doğan, kelime oyunlarını da bilinçli bir tercihle şiirine taşıyor.

2020 yılının Mayıs ayında yine burada Mehmet Can Doğan'ın toplu şiirlerini bir araya getirdiği *Başka Türü de Olur* hakkında şunları söylemişim:

“Mehmet Can Doğan, modern toplumda şiir yazıyor. Onun bu toplum içerisinde duruşunu ifade edebileceğine inandığı üç yol var. Kapitalizm karşısında insanın onurunu koruyacak, vicdanını savunacak söyleyiş imkânları bunun ilkidir. Şiir, bu cepheden bakıldığında devrimcidir. İkinci yol, verilmiş değerlere itimat etmemekten geçer. Teslimiyetçi hayatı sorgular, ‘yapay huzuru’ yok eder. İşgal edilen vicdanların karşısındadır. Üçüncü yol, felsefi derinlik, dilin incelikleri, imgenin yoğunluğunu barındırır. Hayat, bunlar vasıtasıyla yeniden kurgulanır. Sıradan okur ile profesyonel okurun kendi seviyelerince anlamlandırabileceği katmanlar inşa eder. Şiir, bu yolda ‘gücünü, birer şifre durumundaki göstergelerin çözümüyle açığa vurur.’ Şairin de dediği gibi gerçekten yorucu ve zor olan bu yoldur.”

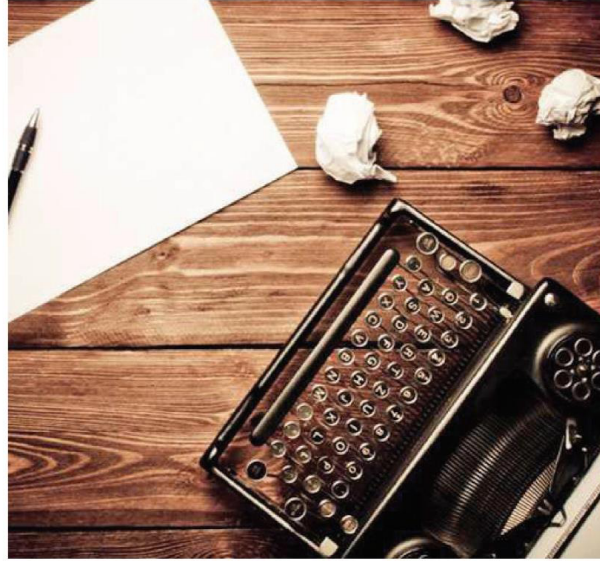
Toplu şiirlere bakarken gördüklerimin bir cephesi buydu. Şairin, şiire dair söylediklerini hatta roman hakkındaki yazılarını okumak bu kanaatimi desteklemiş olmalı. Mehmet Can Doğan, toplu şiirlerden sonra ilk şiir kitabı *Ben Size Çok Geldim*'i geçtiğimiz aylarda yayımladı. İlk olma hâli ayrı bir dikkati hak ediyor. Bu şiirleri sonraya bırakan şeyin ne olduğunu tam olarak bilemeyiz ancak okuduklarımızın mukayesesini yapabilmek hakkına sahibiz. *Ben Size Çok Geldim*'e giren şiirler, 2006-2023 yılları arasında yazılmış, görüldüğü üzere toplu şiirlere alınmamış. Bu tercih elbette şaire ait ancak kitaptaki şiirlere bakıldığında Mehmet Can Doğan'ın önceki kitaplarında öne çıkmadığı, eskitmediği birtakım temaları burada uzun şiirlere taşıdığını görüyoruz. Tarihten bahsetmişken şunu da söyleyeyim. Bu tarih aralığı birazdan *Ben Size Çok Geldim* hakkında söyleyeceklerimi boşluğa düşürecek kadar geniş görülebilir. Belki de bu şiirleri tesadüf bir araya getirmiştir. Söz konusu

yıllarda şair, biri toplu olmak üzere dört şiir kitabı yayımlıyor. Bu şiirlerin birtakım gerekçelerle bekletildiği ortada. Bekletilme ve bir araya getirilme durumu tarih aralığının önemini de ortadan kaldırıyor.

Çocukluk, *Ben Size Çok Geldim*'in öne çıkan temalarından. Cinsellik de önceki kitaplarda şiirlere dağılmışken burada tek tek şiirlerle anlatılıyor. Kitapta toplum meseleleri ise öncelilere göre epey geri çekilmiş. Şair, burada beni doğrudan tesiri altına alan, hatırımdan çıkmayacak iki şiir yazmış. Kitabın en büyük handikabı ise kelimelerin yapısı ile oynayarak dil oyunlarına başvurması. Hepsine tek tek değinelim.

COCUKLUK DENEN UÇURUM

‘Rüya’da “çocukluk denen uçurum” diyor. Mehmet Can Doğan, çocukluk hatıraları ile son bir vedaya hazırlanıyor gibi bu kitapta. Pek çok şiirde çocuk kelimesini kullanmadan edemiyor. Hatta

‘Gerileme’de dört bendin bütün dizeleri çocukluk ile başlıyor. ‘çocukluk ne kadar yersiz yurtsuz bir kelime’ diyerek bitiriyor şiiri. Bu dizeye kadar okur, çocukluğa karşı öyle refleksler geliştiriyor ki şair bu son dizeyi yazmasa da okurun ağzından bu dize dökülecekti. Kitabın ilk şiiri ‘Bellek’, ‘çocuklarımız’ diye açılıyor. Onları ‘ağaç gövdesinde genişlediğimiz gölge’ biçiminde tarif ediyor. Kendi çocukları için konuştuğu kadar kendi çocukluğu için de konuşuyor. ‘Tuz taşında çocukluğun/bi koşu sobelendiğim oyun/hangi koyun hangi keçi/dilinde hazzile eridi’

Ben Size Çok Geldim'de sevgiliye yüksek sesle okunacak şiirler de yer alıyor. Yine ‘Rüya’da ‘iyi hayvanın olurum senin’ dizesiyle başlayan kısım kitabın hazza yaklaşmasının ilk adımı. ‘Hadım’, ‘Libido’ bu uğurda yazılanlardan. Mehmet Can Doğan, umuma mal olmuş acı hadiselerden zaman zaman söz açan bir şair. Limon toplamaya giden mevsimlik işçilerin bir hemzemin geçitte kamyon kasasında ölümlerini anlatan ‘Uykulu Limon’, kitabın bu hususta yazılmış tek şiiri.

ANNEYE ARMAĞAN KIZI KALIR

‘Haset’ ve ‘Hadım’ döne döne okuduğum şiirlerden oldu. Bunlara geçmeden önce altını çizdiğimiz dizelerle de karşılaşım elbette. ‘Vehim’de, ‘değişiyorsa kalbin çarpıntısı/arzu bedeni değil de/taniyorsa beden arzuyu gitgide/duyulur yapraksız ağaçların hışırtısı’ dizeleri yer alıyor. Bundan başka ‘dere tepe aşar da/düzde yorulur insan’; ‘hikâyeler ileriye doğru okunur/geriye doğru anlaşılır diye’; ‘tırpan deyince ışık anlayan otlar’; ‘Uykun geliyor beni dışarı çıkar’ dizelerini de anmalıyım. ‘Selfie’ şiirinin de ‘bir arkadaş olmalı insanın’ dizesi ile başlaması, bu nezuhr kelimenin başımıza açtıklarını bir çırpıda yere sermesiyile hatırlanacak.

Ben Size Çok Geldim'in bana daima eşlik edecek şiirleri üç kelimeyi geçmeyen dizelerden oluşuyor. ‘Haset’ bunlardan: ‘Yıkagelir yıkagider/anneye armağan kızı kalır’. ‘Hadım’ ise bu kitabın başucu şiirlerinden olacak. Mehmet Can Doğan, Edip Cansever'den kendisine gelen daktilo ile yazılmış bir mektubu da şiirleştiriyor. ‘Hayatımın Küçük Işığı’, mektubun satırları arasına dağılmış dizelerle kurulu. Mektubun tıpkıbasımı da kitapta yer alıyor.

Daha önce de kelimelerin yapısını bozarak yeni kelimelere çıkmayı denemişti şair ancak bu kitaptaki sıklık ayrıca dikkat çekiyor. ‘merak ekiyordun her şeye’, Zanzehir, ‘o uzun yazlara döşenmiş bahar aylardan kalma’, ‘Gitme kalın olayım’, hasa(r)t, kinbilir, ‘ilaçlandım uyudum inançlandım uyudum’, şiir adına riskli, şair için cesur tercihler. Kelime oyunları yanında farklı şiirlere dağılmış neredeyse birebir aynı dizeler de var kitapta. Şiirlerin birbirine yakın vakitlerde yazıldığı açık ancak bunun ritmi düşürdüğü de ifade edilmeli.

Ben Size Çok Geldim

Mehmet Can Doğan

YKY

2023

76 sayfa